

PAKYLĒTA KASDIENYBĒ

iki 6 m.

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Žaismė ir atradimai. Rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo pedagogui, parengtos ir išleistos įgyvendinant Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamą projektą „Inovacijos vaikų darželyje“. Projektą inicijavo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, vykdė Nacionalinė švietimo agentūra.

ŽAISMĖ IR ATRADIMAI. Rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo pedagogui rengė autorių grupė: Ona Monkevičienė (grupės vadovė), Rita Gruodytė-Račienė, Tatjana Jevsikova, Leonas Kleniauskas, Eglė Krivickaitė-Leišienė, Asta Lapėnienė, Sonata Latvėnaitė-Kričėnienė, Rita Makarskaitė-Petkevičienė, Ligita Neverauskienė, Viktorija Sičiūnienė, Vaida Stupurienė.

Konsultavo: Vitalija Bujanauskienė, Laimutė Jankauskienė, Edita Maščinskaitė

Leidinį recenzavo Stefanija Ališauskienė

Kalbos redaktorė Anželika Tekutienė
Fotografai: Lina Mickevičė, Juozas Lukoševičius
Dailininkė Živilė Šimėnienė
Dizainerė Silva Jankauskaitė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN 978-609-454-583-2

Išleido ir spausdino UAB „Vitaė Litera“

© Nacionalinė švietimo agentūra, 2021

Ligita Neverauskienė,
Asta Lapėnienė

PAKYLĖTA KASDIENYBĖ

ŽAISMĖ IR ATRADIMAI
REKOMENDACIJOS IKIMOKYKLINIO
UGDYMO PEDAGOGUI

Vilnius, 2021

YPATINGA ŠVENTĖ / 37 p.

- 3. Emocijų suvokimas ir raiška
- 5. Savivoka ir savigarba
- 6. Santykis su bendraamžiais

PARODŲ RENGIMAS / 30 p.

- 3. Emocijų suvokimas ir raiška
- 6. Santykis su suaugusiaisiais
- 10. Aplinkos pažinimas

APLINKOS ESTETIKA / 8 p.

- 14. Iniciatyvumas ir atkaklumas
- 15. Tyrinėjimas
- 18. Mokėjimas mokytis

13. Estetinis suvokimas 17. Kūrybiš- kumas

ĮSITRAUKIMAI IR KONTEKSTAI / 17 p.

- 12. Meninė raiška
- 14. Iniciatyvumas ir atkaklumas
- 15. Tyrinėjimas
- 18. Mokėjimas mokytis

PIEŠINIŲ TURINYS / 22 p.

- 3. Emocijų suvokimas ir raiška
- 10. Aplinkos pažinimas
- 12. Meninė raiška

RINKINIO AKCENTAI

Ugdymo įstaigos aplinka ir jos estetika sukuria prielaidas vaikams ir įstaigos bendruomenei ugdytis ir veikti estetiškoje aplinkoje. Rinkinį sudaro penkios potemės, kuriose skirtingais rakursais aktualizuojama visuminės estetiškos įstaigos aplinkos formavimo, vizualinės taršos, šabloniško vaikų piešinių turinio ir eksponavimo problematika. Rinkinys „Pakylėta kasdienybė“ pagrįstas *Reggio Emilia* sistemos aplinkos ir konteksto kūrimo samprata. „Pakylėtoje kasdienybėje“ atkreipiamas dėmesys į ikimokyklinio ugdymo aktualijas, neretai tapusias šabloniškomis ar neįdomiomis tiek vaikui, tiek pedagogui. Rinkinys skirtas vaiko estetinio suvokimo ugdymui, pasitelkiant supančią aplinką.

RODYKLĖS PEDAGOGUI

Leidinyje pateikiama įkvėpiančių idėjų, kaip kurti teminius kontekstus, kuriuose gausu pasirinkimo galimybių ir tikslingų priemonių, kaip sieti išorę ir vidų, kaip čia pat aplinkoje atrasti įkvėpiančių idėjų vaikų tyrinėjimui ir kūrybai, kaip kurti šešėlių piešinius ir pritaikyti veidrodžius vaiko vaizduotei skatinti, siekiant atsisakyti vaiko piešinių ar lipdinių šabloniškumo ir vienodumo.

RINKINYJE PAKYLĖTA KASDIENYBĖ PRISTATOMOS ŠIOS POTEMĖS:

- „Aplinkos estetika“;
- „Kontekstai ir įsitraukimai“;
- „Piešinių turinys“;
- „Parodų rengimas“;
- „Ypatinga šventė“.

GALIMYBĖS

Rinkinio struktūra skiriasi nuo kitų metodiniame leidinyje pateiktų idėjų. Čia pirmiausia iškeliamos probleminės sritys, kurias atskleidžia *požiūris iš šalies*, o tik vėliau pateikiamos idėjos ir galimi sprendimo būdai. Jie yra įvairūs, skirtingi, tačiau praktiškai patikrinti ir įgyvendinti. Pedagogui paliekama galimybė pasirinkti vieną ar kitą iš jų arba permąstyti visą savo pedagoginės veiklos situaciją.

Rinkinyje „Pakylėta kasdienybė“ siekiame atskleisti savo požiūrį į dažnai nepastebimas, metai iš metų pasikartojančias darželio kasdienybės detales, sukuriančias visumos vaizdą apie pačią švietimo įstaigą ir čia vyraujančias nuostatas dėl vaiko estetiško vertybių formavimo.

VEIKLOS FORMOS:

kūrybinės ateljė,
tyrinėjimų stotelės.

Kūrybinis procesas apima tyrinėjimo ir kūrybinės raiškos etapus, todėl pasirinktos šios veiklos formos.

1

APLINKOS ESTETIKA

13. ESTETINIS SUVOKIMAS. 4 žingsnis: skirtingai reaguoja klausydamasis ir stebėdamas skirtingo pobūdžio, kontrastingus meno kūrinus, aplinką. 6 žingsnis: pastebi papuoštą aplinką, meno kūrinus ir pasako, kas jam gražu. Palankiai vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasako vieną kitą argumentą, kodėl gražu.

14. INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS. 4 žingsnis: pakviestas, sudomintas įsitraukia į suaugusiojo jam, vaikų grupei ar visai grupei pasiūlytą veiklą.

15. TYRINĖJIMAS. 4 žingsnis: pats pasirenka žaidimui ar kitai veiklai reikalingus daiktus ir medžiagas, paaiškina, kodėl pasirinko.

17. KŪRYBIŠKUMAS. 3 žingsnis: atranda vis naujus dalykus artimiausioje įprastoje aplinkoje. 5 žingsnis: klausinėja, aiškindamasis jam naujus, nežinomus dalykus. Džiaugiasi savitu veikimo procesu ir rezultatu.

18. MOKĖJIMAS MOKYTIS. 4 žingsnis: mėgsta kūrybiškai žaisti, veikti, siūlo žaidimų ar veiklos idėjų, imasi iniciatyvos joms įgyvendinti, pastebi ir komentuoja.

PASIEKIMAI

ŽVILGSNIS IŠ ŠALIES

Kai praveriame ugdymo įstaigos duris, akimis „nuskenuojame“ esamos erdvės vaizdą. Neretai pasigendame vientisumo ir dermės jausmo. Vientisumo ir dermės ieškome trimis aspektais: žodinių ženklų, priemonių pateikimo estetikos ir pojūčių erdvių kūrimo ir atpažinimo.

Ugdymo įstaigų aplinka dažnai yra perkrauta, tarytum jai trūktų vientisumo. Pamištame, kad aplinka – tai ypatingą svarbą ugdymosi procese turintis komponentas. Jei ugdyme vaiko estetinį suvokimą, tai ir aplinka turėtų būti nukreipta į šios srities ugdymą. Tad kiekviena detalė turėtų atsakyti į klausimus „kodėl?“ ir „kaip?“.

Tačiau susiduriame su situacija, kai vaikų darbai, skirtinga informacija ir įvairios vaizdinės priemonės chaotiškai eksponuojamos visoje ugdymo įstaigos aplinkoje. Šios priemonės dažnai būna skirtingo stiliaus ir estetiškai nesuderintos, lyg iš įvairių aplinkų. Jų daug, jos iškabintos skirtinguose aukščiuose, neatsižvelgiant į vaikų akių lygį. Jos eksponuojamos ir dominuoja ilgą laiką, ir nėra sistemingai keičiamos.

Ugdymo įstaiga – tai ne atskiri pasauliai, o erdvė su bendra ir vienijančia aplinka ir jos estetika, sukurianti vaikams ir įstaigos bendruomenei galimybes įdomiai veikti (ugdytis) estetiškoje aplinkoje.

Pastebėta, kad dažnai vizualinė tarša siejama su rungtyniavimu, „kuris pedagogas ar grupė daugiau ar gražiau pasipuoš“. Aplinkoje vyrauja ryškios sintetinės spalvos, ir tokia spalvingai dirginanti aplinka erzina ne tik vaiką, bet ir pedagogą.

Taip sukurta aplinka neleidžia vaikui susitelkti į dienos ar ugdymosi veiklos aktualiją, blaško dėmesį, neleidžia atsipalaiduoti. Todėl dažnai susiduriame su **vizualinės taršos problema**.

Turėtume užčiuopti bendrą visos ugdymo įstaigos dermę. Darželio estetikos įvaizdį turėtume formuoti, mažindami vizualinę taršą ir ieškodami naujų estetinės raiškos priemonių, pavyzdžiui, pritaikydami pojūčius. Labai dažnai estetinį įstaigos vaizdą kuria pedagogai. Svarbu, kad į tokį estetinės aplinkos kūrimo procesą būtų įtrauktas ir pats vaikas. Taip galime paskatinti geranorišką bendradarbiavimą su suaugusiuoju.

ŽODINIAI ŽENKLAI APLINKOJE

Ką vadiname „bendru darželio įvaizdžiu“ ir kaip jį kurti? Ar grupėse kuriama aplinka turi būti siejama su viso darželio sukurta estetine vizija?

Dermė ir sąsaja yra būtinos, jei norime ugdyti vaikų estetinį suvokimą. Vieningumo

pojūtį įstaigoje pirmiausia kuria joje naudojami ženklai ir pavadinimai.

Pastebima, kad šiandien yra darželių, kuriuose grupėms suteikiami numeriai (pirma, penkta, septinta), pavadinimams dažnai suteikiami mažybiniai vardai („Varliukų“, „Boružėlių“, „Nykštukų“ grupė ir t. t.). Atliepiant šiuos pavadinimus, išpiešiamos grupės sienos, ir vaikai tokioje aplinkoje veikia ištisus metus. Tačiau tokie grupių pavadinimai neturi nieko bendro su darželio pavadinimu. Todėl kyla klausimas, ką duoda tokie grupių pavadinimai ir „puošybiniai“ elementai ir kaip jie prisideda prie vaiko ugdymo?

ĮKVEPIANČIOS GALIMYBĖS

Puiki galimybė – grupių pavadinimus susieti su darželio išorine aplinka. Reikėtų pažiūrėti ir išnagrinėti, kas supa darželį ir kokia aplinka yra šalia: parkas, kalva, miškas ir pan. Tuomet grupių pavadinimams suteikti šalia esančių objektų vardus.

Siūlome pavadinimus susieti su ugdymo procesu ir siekti vieningumo, įvaizdžio estetikos. Pavyzdžiui, šiandien dažnai sutinkama „Žiogelio“ grupė gali tapti „Smilgos ir pievos“, bet galima domėtis žiogų pasauliu ir sukurti daugybę ritualų, susijusių su žaliuoju draugu, o žiogas galėtų tapti grupės talismanu.

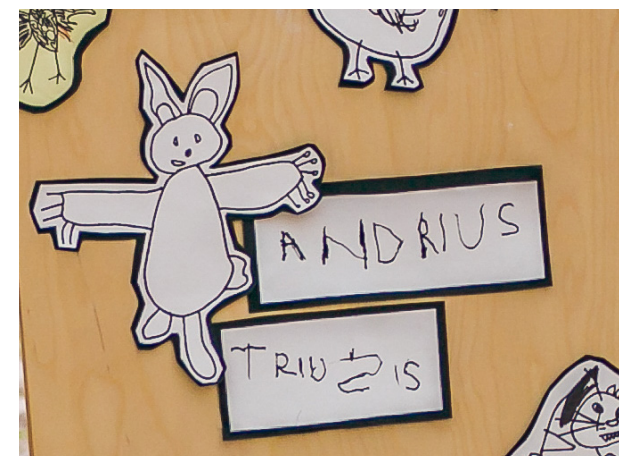
Jei darželis nori ir toliau išlaikyti grupių numeraciją, pavadinimus galima suteikti koridoriams, laiptinėms, tarsi jos taptų gatvėmis. Taip darželis įgaus miesto ar gyvenvietės įvaizdį, pavyzdžiui, koridorius galėtų būti pavadintas SAULĖS TAKU, salė – ŠVIOSOS SALA, biblioteka – NUOTAIKOS STOTELE ir t. t.

Mažylių grupių pavadinimai gali būti susieti su jiems žinomais objektais, tokiais kaip saulė, vėjas, žvaigždės. Vyresniųjų grupių pavadinimams reikėtų suteikti mokomąją prasmę, todėl jie galėtų būti susieti su sudėtingesniais objektais, kaip antai Saturnu, Žeme, Jupiteriu, kurių

reikšmės nėra įprastos ir akivaizdžios. Taip į ugdymosi procesą būtų skatinama įsitraukti visa bendruomenė.

Dažnai vaiko spintelė žymima vardu ir paveikslėliu (braškė, uoga, arkliukas ir kt.). Tai neparodo individualios sąsajos su vaiku. Jei vaikas geba rašyti raides, jis gali prisidėti prie asmeninio ženklų kūrimo ir pats užrašyti savo vardą ar raides. Piešinėlis turėtų būti pateikiamas ant vienodo dydžio, formos, atspalvio popierinės kortelės.

PRIEMONIŲ PATEIKIMO ESTETIKA

Priemonės darželio erdvėje turėtų būti pateikiamos, atsižvelgiant į temos aktualijas ir ugdymosi veiklą. Keliame klausimą, kokia yra konkrečios priemonės paskirtis? Ar ji naudojama kasdien ir nuolat? Jei tam tikras elementas ant sienos atlieka estetinę funkciją, jis gali būti eksponuojamas ilgesnį laiką. Jei tai priemonė, susijusi su ugdomąja veikla, ji turėtų būti keičiama, atsižvelgiant į mokymosi aspektą, prasmę.

Priemonės, atliekančios mokomąją funkciją, gali būti eksponuojamos, pasitelkiant įvairius sprendimus: ant molbertų, durų, vaikų spintelių, kartono lapų ir kt.

Aplinkoje siūloma rinktis natūralias žemės spalvas; ruošiant priemones ir parenkant sienų ir baldų spalvas, vengti „aštrių“, sintetinių dėmių. Taip vaikams sukurtume ramesnę ir jaukesnę aplinką.

Estetinį vaizdą darželių aplinkoje kuria ir tam tikra eiga ir logika išdėliotos priemonės.

Ugdymo įstaigos pasižymi gana didele priemonių gausa ir įvairove. Tačiau ne visos priemonės galėtų būti vienu metu prieinamos ir pateikiamos vaikui.

Nebijokime atsisakyti kai kurių pirktinių žaislų, siekdami kurti situacijas, kuriose patys vaikai su pedagogu įsitrauktų į žaislų kūrimą. **Svarbu, kad aplinkoje būtų natūralių medžiagų ir priemonių, skatinančių vaikus kurti, rinkinių (dėžių, lagaminų).**

Jau tapo tradicija puošti ugdymo įstaigų langus – juos apklijuoti įvairaus dydžio karpiniais, neretai visiškai užgožiančiais aplinkos vaizdą, kurį galėtume stebėti pro langą. Tačiau langus galime puošti mažomis, smulkiais detalėmis, kurios būtų svarbios, bet neužgožtų vaizdo.

POJŪČIŲ ERDVĖS

Kalbėdami apie aplinką, ją dažniausiai siejame su tam tikru plotu ir vieta, tačiau yra erdvių, kurios neturi ploto ir neužima jokios vietos: pavyzdžiui, tai gali būti garso erdvė, kurią galime patirti kaip triukšmą, aidą ar ritmą, oro erdvė, kurią galime patirti kaip vėjo gūsius, išėję iš tvankaus kambario, ir panašiai. Tai erdvės, kurios iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti kaip tam tikros vietos „šalutinis poveikis“, tačiau be jų nebūtų ir erdvių, turinčių tam tikrą vietą ir užimančių tam tikrą plotą, nes būtent jos mums leidžia jas patirti ir suvokti kaip tam tikrą visumą. Tokios erdvės vadinamos *pojūčių erdvėmis*.

Labiausiai atpažįstamos ir kuriamos ikimokyklinio ugdymo aplinkoje yra specializuotos pojūčių erdvės – pojūčių kambariai. Tai specialiai sukurtos sensorinės aplinkos, kurių paskirtis – sužadinti įvairius pojūčius, siekiant atsipalaiduoti, nusiraminti ir kartu atkreipti dėmesį į aplinką, ją tyrinėti. Pojūčių kambariai, takai, sodai gali būti pritaikomi įvairiems tikslams: ugdymosi veiklai organizuoti, vaikams ir pedagogams atsipalaiduoti, įvairioms emocijoms sužadinti ir valdyti, bendrai veiklai skatinti ir pan.

Nauja erdvių kūrimo tendencija, kuria siekiama dar labiau sužadinti jutimines patirtis ir praturtinti mūsų turimą suvokimą apie save bei supantį pasaulį, yra **trumpalaikių pojūčių aplinkų** projektavimas. Tokiomis erdvėmis gali tapti šalia grupių esančios prausyklos ir drabužinės. Pavyzdžiui, prausyklos erdvėje vaikai gali puikiai kurti su smėliu, vandeniu, plytelėmis ir kt. Tokioje aplinkoje vaikas yra itin aktyvus, įsitraukęs, jaučiantis, patiriantis. Patekęs į netikėtai pakitusią aplinką, jis instinktyviai suklūsta, ima ją tyrinėti ar keisti. Šiame kontekste svarbu sužadinti vaiko susidomėjimą ir kurti įtraukią atmosferą.

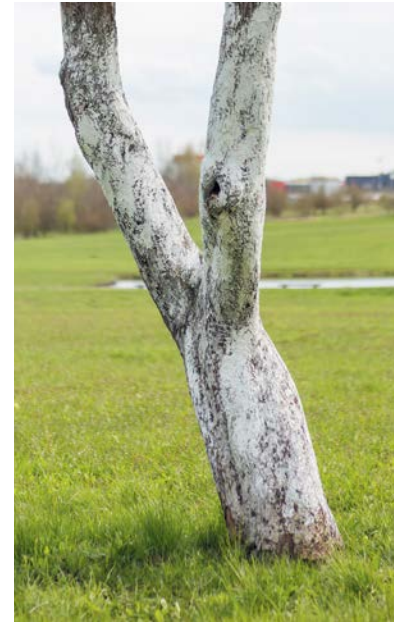

Galime panaudoti ir visiškai tuščias patalpas be baldų ir sukurti trumpalaikes pojūčių erdves, skirtas jiems tyrinėti ir žaisti.

Kitas erdvės tipas, naudojamas edukacijoje, – **esamos vietos pritaikymas konkrečiai situacijai, jos nekeičiant**. Šiuo atveju gali būti pasitelkiamos visiškai netikėtos erdvės. Pavyzdžiui, jos gali būti pačiame darželyje (valgykla, palangė, pastalė, rūšys ir t. t.) ar už jo ribų (gatvė, parkas, autobusų stotelė ir pan.). Šių tipų erdvės gali būti svarbios, siekiant pažinti ir tyrinėti, pateikiant tam tikras užduotis (pvz., užfiksuoti gatvės ar rūšio kvapus, garsus). Taip pat jos gali tapti kontekstu, siekiant kitų tikslų (padėti atsipalaiduoti ar susikaupti, patirti džiaugsmą, skatinti bendrauti ar dirbti grupėmis).

Aplinkoje rastas suolas, laiptai ar drevė gali tapti paskata kurti žaidybines, netikėtas situacijas. Jas pastebėjime ir ieškokime artimiausioje aplinkoje.

2

ĮSITRAUKIMAI IR KONTEKSTAI

8. SAKYBINĖ KALBA. 2 žingsnis: dviejų trijų žodžių sakiniais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko.

12. MENINĖ RAIŠKA. 3 žingsnis: eksperimentuoja dailės medžiagomis ir priemonėmis, tyrinėja įvairius veikimo jomis būdus, mėgaujasi procesu.

13. ESTETINIS SUVOKIMAS. 5 žingsnis: rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrisi savo ir kitų vaikų menine veikla, darbais.

15. TYRINĖJIMAS. 4 žingsnis: žaisdamas tyrinėja, išbando medžiagas. 5 žingsnis: domisi medžiagomis, iš kurių padaryti daiktai, ir jų savybėmis.

18. MOKĖJIMAS MOKYTIS. 3 žingsnis: klausia, kaip kas vyksta, kaip veikia, atidžiai stebi, bando. Džiaugiasi tuo, ko išmoko.

ŽVILGSNIS IŠ ŠALIES

Pastebėta, kad nepriklausomai nuo temos, grupės aplinka dažnai ilgą laiką nesikeičia ir nesutelkia į pagrindinę dienos aktualiją, t. y. ugdymosi objektą. Pavyzdžiui, jei pasirenkame miesto tematiką, tai aplinka turėtų būti keičiama ir pritaikoma šiai temai atskleisti. Tradiciškai erdvės parengimas pagal temą apsiriboja, geriausiu atveju, ant stalų sudėliotomis priemonėmis.

ĮKVEPIANČIOS GALIMYBĖS

Siūlome nebijoti tuštumos jausmo ir palikti grupės erdvę jaukiai atvirą ir kuo tuštesnę, kad atsirastų galimybė kurti teminius kontekstus, kuriuose būtų gausu pasirinkimo galimybių ir tikslingų priemonių, padedančių skatinti vaikus kurti siužetines, įsitraukimo situacijas. Tokia erdvė sukurtų prielaidas laisvai judėti ir dinamiškai kurti veiksmus.

Kontekstas – pedagogo laikinai sukurta mokymosi erdvė su tikslingomis priemonėmis, turinti konkrečią teminę paskirtį.

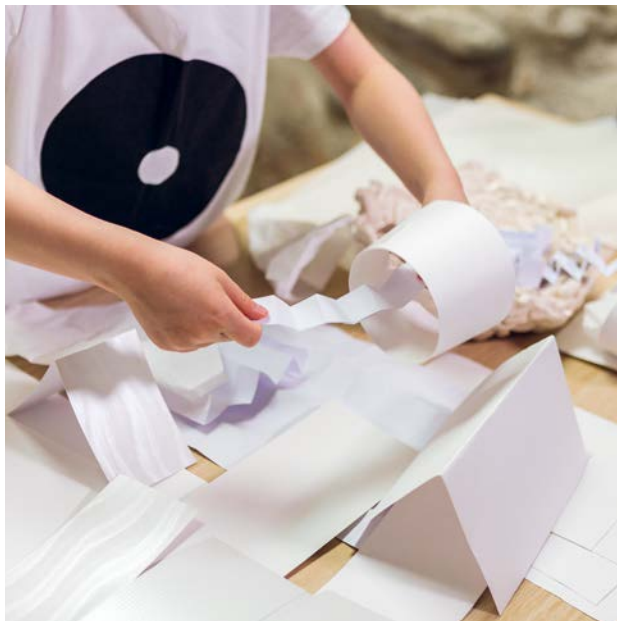
Kurdami situacijas, kuriose vaikas galėtų savarankiškai veikti ir įsitraukti, pedagogai atsitraukia nuo vadovavimo procesui, bet pereina į skatintojo ir konsultanto, stebėtojo poziciją. Pedagogas įsitraukia tik tą akimirką, kai vaikui reikalinga pagalba ar paskatinimas.

SIŪLAMOS ŠIOS ĮTRAUKIANČIŲ KONTEKSTŲ KŪRIMO PRIEMONĖS:

- pasirinkimo galimybės;
- išorės ir vidaus dermė;
- šviesa, šešėliai ir veidrodžių atspindžiai.

1. PASIRINKIMO GALIMYBĖS

Kuriant kontekstus labai svarbu suprasti pasirinkimo galimybių reikšmę. Šiandien pastebimas vaikų darbų šabloniškumas ir trafaretinė praktika gali būti siejami su pasirinkimo galimybių stoka. Modernuodamas procesą pedagogas dažnai eina įprastu ir tradiciniu keliu: sugalvoja idėją, vaikams pateikia vienodos spalvos ir formato popieriaus lapus. Vaikams nurodomas darbo formatas. Pedagogas savo nuožiūra parenka spalvas, jas išpildo į paletes ir negalvoja apie įkvėpimą, kuris galėtų paskatinti ir suteikti kūrybiškumo šiam procesui.

Pasirinkti – tai priimti sprendimą. Šiuolaikinėje visuomenėje šis gebėjimas yra ypač svarbus – ugdomas gebėjimas spręsti. Priimti sprendimą ir būti už jį atsakingam mokoma nuo mažų dienų. Pasitelkdami tokias mokymosi situacijas, mes kuriame galimybes individualiai atrasti ir ugdyti vaikų estetinį suvokimą ir diskutuoti su jais apie tai.

Todėl siūloma kuriant kontekstus vaikams suteikti kuo daugiau pasirinkimo galimybių. Pavyzdžiui, jeigu numatoma veikla – piešti ant *baltos spalvos* popieriaus, pagalvokime apie kūrybines alternatyvas ir pasiūlykime kuo daugiau *baltos spalvos* popieriaus pasirinkimo galimybių. Tai gali būti *baltos spalvos*, bet skirtingų formatų popieriaus atraišos, vyniojamasis popierius, juostelės ar kt.

Vaikams reikėtų sudaryti galimybes priemonės pasirinkti patiems. Sukurkime situaciją, kad vaikai matytų, liestų, išbandytų ir vykstant ugdymosi procesui susipažintų su skirtingomis priemonėmis.

Jeigu vaikų veiklai naudojate daug ir įvairių priemonių, jas pateikite tam tikra tvarka, seka, t. y. net ir pateikdami priemonės išlaikykite estetiškos kompozijos struktūrą.

2. VIDAUS IR IŠORĖS DERMĖ

Kuriant kūrybinius kontekstus ugdymo-si procesui plėtoti, labai svarbi vidaus ir lauko dermė. Dažnai langus uždengiame užuolaidomis, nepagalvodami apie vidaus bei lauko sąsają, ir net nesusimąstome, kad tokia sąsaja gali padėti ne tik sukurti estetišką aplinką, bet ir tapti organizuojamos veiklos idėjų pagrindu. Dažnai veikla lauke laikoma laisvu laiku, o ne ugdymo(si) proceso dalimi.

Mes kartu su vaikais galime ne tik iš vidaus žiūrėti į kiemo erdvę, bet ir iš kiemo pažvelgti į vidų. Turėtume stebėti gamtą ir ją „apgyvendinti“ grupės erdvėje. Pavyzdžiui, vijoklio šakas stebime pro grupės langą, o išėję į lauką, procesą tęsiame. Stebėkime, fotografuokime skirtingais rakursais, lieskime, o atsinešę į grupę – pamerkime, nupieškime, modeliuokime iš molio, spauskime antspaudus ir kt.

KAIP KURIAMA DERMĖ?

Siūlome naudoti natūralias medžiagas, kurių patys vaikai gali ieškoti ir rasti aplinkoje. Taip vaikai nuo pat pradžios įtraukiami į kūrybos ir sąlyčio su gamta procesą. Lauke prisirinkę šakelių, lapų, akmenukų, jie patys gali juos parsinešti į vidaus aplinką ir tęsti kūrybinį procesą, kurti kontekstus ir siužetus. Veiklą skatinkime tęsti ir čia ir dabar!

Vidaus ir lauko erdvės dažnai suvokiamos kaip atskiri pasauliai, neturintys jokių tarpusavio sąsajų. **Tokia sąsaja gali sukurti galimybes vaikams įsitraukti ir įdomiau mokytis.**

IŠ LAUKO Į GRUPĘ ATNEŠTAS DAIKTAS ATSKLEIDŽIA SAVO ISTORIJA, SKATINA TYRINĖTI IR TOLIAU PLĖTOTI VEIKLĄ. TAI GALI TAPTI TEMOS VYSTYMO GALIMYBE.

Dažnai vaikomės naujovių, siūlome priemonių, žaislų ir medžiagų, kuriančių spalvinių perteklių, ir pamirštame paprastumo ir natūralumo jausmą, kuris yra itin svarbus kūrybiniam procesui.

3. ŠVIESA, ŠEŠĖLIAI, VEIDRODŽIŲ ATSPINDŽIAI

Kuriant vaikus įtraukiančią aplinką, siūlome pasinaudoti šviesos ir šešėlių žaisme. Šešėliai ir jų galimybės suteikia nepaprastą kūrybinį impulsą, galintį tapti atspirties tašku tolimesnei kūrybinei veiklai. Ieškodami vaikų veiklos idėjų, pedagogai dažnai pamiršta, kad paprastumas slepia atradimus, tai pamatas tyrinėjimui, kūrybinėms paieškoms. Kartais pakanka paprasto dalyko – tereikia išeiti į lauką ir galima atrasti šešėlių, atspindžių pasaulį. O jis – nepaprastas. Galime gaudyti šešėlius ir stebėti jų formas. Šešėlio atspindį galime apdėlioti akmenukais ar norima gamtine medžiaga, tarsi kurti akmeninį piešinį. Galime stebėti, ką jis primena ir su kuo asocijuojasi, kaip šešėlis juda ir kaip kinta jo proporcijos. Tai – puiki galimybė stebėti gamtą, ieškant atsakymo į klausimą, kodėl vieną dieną šešėlis ryškus, o kitą – jo nėra, ir kur jis išnyksta? Taip gimsta siužetiniai pasakojimai ir siužetinės pasakojimo priemonės.

Po veiklos lauke procesas sėkmingai gali būti tęsiamas ir grupėje. Pedagogui atspausdinus šešėlių (atspindžių) nuotraukas ir pateikus vaikams, jie gauna puikią kūrybos priemonę, kurią papildo savo

piešiniais, kurtais ornamentais, detalėmis ir savitais siužetais.

Vaizduotei sužadinti ir erdvei pajvairinti siūlome įsirengti veidrodžius, juos įkomponuojant įvairiausiose ir netikėčiausiose grupės vietose. Šiame kontekste veidrodis įgauna visai kitokią paskirtį. Jis sukuria paslaptį ir „dvigubo pasaulio“ įspūdį.

Šešėliams kintant, keičiasi kuriami piešiniai ir kompozicijos.

Skatiname grupėje žaisti šešėlių ir atspindžių žaidimus, pritaikant pro langą sklindančią šviesą. Kokius šešėlius meta tavo mylimiausias žaislas ar šalia esantys daiktai?

3

PIEŠINIŲ TURINYS

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA. 5 žingsnis: atpažįsta bei pavadina savo jausmus ir įvardija situacijas, kuriose jie kilo.

10. APLINKOS PAŽINIMAS. 4 žingsnis: pastebi pokyčius savo aplinkoje. Pažįsta gyvenamosios aplinkos objektus.

12. MENINĖ RAIŠKA. 2 žingsnis: tyrinėdamas medžiagas ir priemones, intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus.

13. ESTETINIS SUVOKIMAS. 5 žingsnis: pastebi meninės kūrybos proceso ypatumus. Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba.

17. KŪRYBIŠKUMAS. 5 žingsnis: savitai supranta ir vaizduoja pasaulį.

PASIEKIMAI

ŽVILGSNIS IŠ ŠALIES

Analizuojant vaikų piešinius, pastebima, kad eksponuojami vaikų darbai yra vienodi ir šabloniški. Kartais aptinkama iki 20 vienodų vaikų darbų, besiskiriančių tik atlikimo maniera ar nežymiu spalviniu fragmentu. Tai rodo, kad vaiko dailinė raiška nėra siejama su jo asmenine patirtimi, bet suprantama kaip tam tikros vizualinės formos kopijavimas ir spalvos jai suteikimas. Todėl neretai vaikų darbų ekspozicijose galime aptikti vienodos formos senių besmegenių, velykinių viščiukų, zuikučių ir kitų panašių objektų serijas.

Analizuojant ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybinių darbų turinį, pasigendama paties vaiko santykio su aplinka išraiškos. Nors vienas iš išskirtinių kūrybos veiksmų yra jautrumas ir pastabumas aplinkai, tačiau vaikų piešiniuose (lipdiniuose) retai galima fiksuoti aplinkoje esančių objektų ar patirčių raišką. Kuo didesnė temų įvairovė vaiko piešiniuose, tuo gilesnis ir turtingesnis jo santykis su aplinka. Tačiau dažnai vaikai mokomi piešti, žiūrint į pavyzdį ar šablonišką formą.

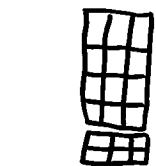

ĮKVEPIANČIOS GALIMYBĖS

Vaiko piešinys yra jo patirties ir santykio su aplinka išraiška. Todėl organizuodami ugdymosi veiklą, pradedame ne nuo paties piešimo proceso, o nuo vaiko patirties kūrimo, jo santykio su aplinka užmezgimo, ir tik vėliau pereiname prie tos patirties išraiškos.

Kaip vaikas gali nupiešti medį, jei jis niekada nėra jo matęs, apkabinęs jo kamieno, nėra jo pajautęs ar užuodęs jo žiedų ar lapų kvapo, laikęs jo šakelės rankomis? Taigi pedagogas pirmiausia turi sudaryti vaikui sąlygas užmegzti glaudų santykį su aplinka, kurdamas įtraukias patirtines situacijas ir įtraukdamas visus pojūčius. Kuo patirtis įvairesnė ir santykis su aplinka jautresnis, tuo turtingesnis bus ir vaiko piešinys.

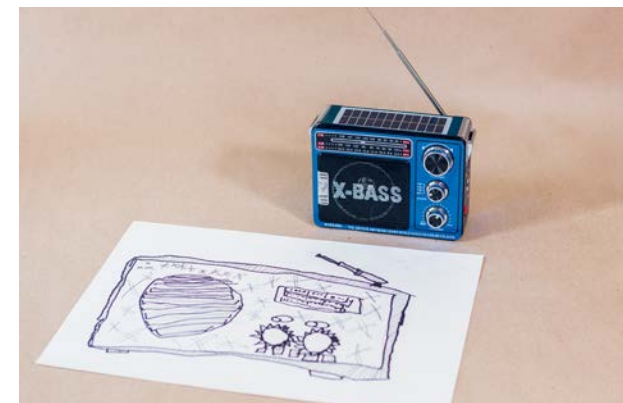
Kuriant kūrybinės raiškos situacijas ir siekiant, kad piešinių ar lipdinių turinys būtų kuo įvairiapusiškesnis, svarbu:

- skatinti vaiko pastabumą;
- aplinkoje ieškoti įvairovės;
- kurti emociškai reikšmingą kinestetinę patirtį.

VAIKO PASTABUMO SKATINIMAS

Siūlome atkreipti dėmesį į sezoniškumą ir ieškant idėjų išlaikyti paprastumą. Paprastumas slepia originalumą. Įsiziūrėkime, užuoskime, pačiupinėkime sprogs-tančią šakelę, o tada ją nupieškime ar nulipdykime. Nesukubėkime ir tyrinėjimui skirkime kuo daugiau laiko, kad vaikas galėtų atidžiai pajusti ir suvokti tyrinėjamo objekto savybes. Pavasarį prisirinkime sode nugenėtų medžių šakų. Jos leis kurti kontekstus, kuriuose vaikai galėtų žaisti ir plėtoti siužetines situacijas. Taip visa vaikų grupė galėtų įsitraukti į kūrybinį procesą ir kurti erdvines konstrukcijas, kelius, rades ar pasakojimus. Taip naratyvinis siužetas galėtų plėtotis ne tik tą akimirką, bet jo kūrimas galėtų tęstis ilgesnį laiką (stėnkimės nenutraukti jo čia ir dabar, siužeto plėtojimą pratęskime ir kitą dieną).

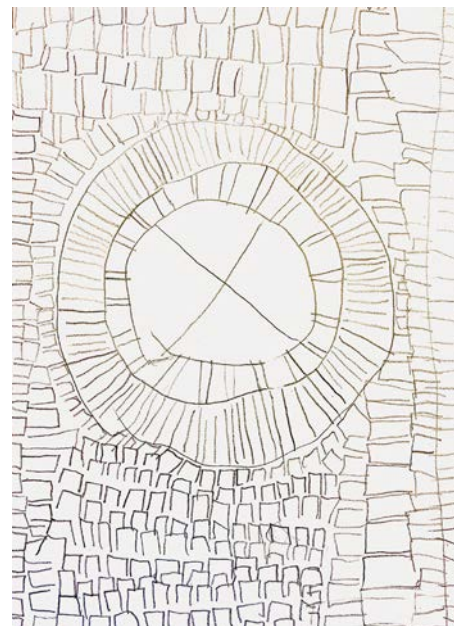
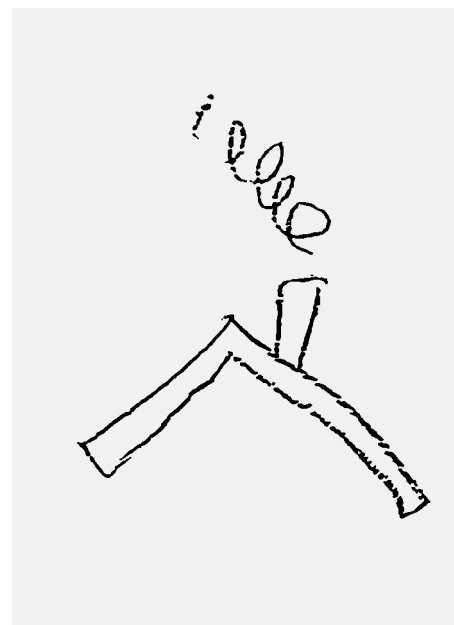

ĮVAIROVĖS PAIEŠKA APLINKOJE

Aplinkoje esantys augalai, daiktai gali tapti kūrybiniais piešinio ir lipdinio objektais. Labai dažnai pedagogas nežino, kokių temų pasiūlyti vaikams, todėl aplinkoje „atrasti“ objektai (medžiai, krūmai, pastatai, gėlės ir kt.) gali tapti ne tik stebėjimo, bet ir piešimo objektais. Vaiko pasaulis gali tapti turtingesnis, jeigu jis nuo pat mažens pastebės mažas ir nereikšmingas detales (plyteles, durų rankenas, žemės faktūras, duris, suoliukus, kaminus, stogus ir kt.). O tai yra aktualu kiekvienam iš mūsų. Jautrumas aplinkai ir grožiui ugdomas nuo mažens, kai vaikai skatinami aplinkoje pastebėti savitas detales ir jų įvairovę.

Kartu su vaikais stebėkime ir fotografuokime skirtingus medžių kamienus, šakas, grindinius, suoliukus, stogus ir nuotraukas pritaikykime kūrybos procese, taip išvengdami trafaretų. Nuotraukos leidžia užfiksuoti objektų įvairovę ir kelti klausimus: „Kokios būna durys ar langai?“, „Į ką panaši durų rankena?“, „Jei suoliukas galėtų kalbėti, ką jis papasakotų?“, „Apie ką kalba medis?“ ir kt.

Kaip piešiant išvengti trafaretų?
Stebėkime aplinkoje augančių augalų ar urbanistinių detalių įvairovę.

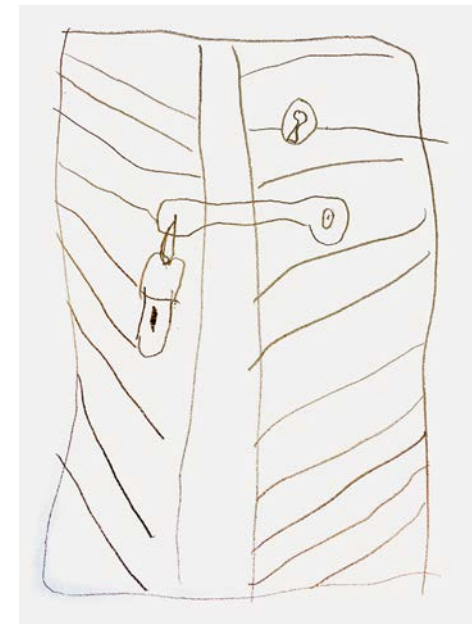

Šiuose vaikų piešiniuose atspindi ne tik aplinkos detalės, bet ir vaikui reikšminga patirtis. Taip gimsta ne šabloniški, o vaiko suvokimą apie vaizduojamą objektą atspindintys piešiniai. Šiandien mūsų praktikoje nėra įprasta tyrinėjimą ir fotografiją susieti su piešiniu. Tyrinėkite ir fotografuokite skirtingų namų stogus ir kaminus, juos analizuokite ir lyginkite. Toliau tęsdami veiklą, pieškite, konstruokite, lipdykite ir kt.

Kūrybinį procesą siūlome pradėti nuo aplinkos tyrinėjimo ir fiksavimo. Fotografuokime ir veskime stebėjimus, kaip kinta medis ryte ir vakare, apšviestas ar tamsoje. Užuoskime, išgirskime, pajuskime, kas vyksta lyjant lietui, atslinkus audrai ar žaibui. O vėliau, remdamiesi patirtomis situacijomis, kurkime teatro kontekstus ar pasakojimus.

Siūlome susikurti stebėjimų aplankus, kuriuose fiksuotume patirties akimirkas ar objektų įvairovę.

Teminiuose aplankuose „Stogai“, „Tvoros“, „Šakos“, „Stogai ir kaminai“ būtų kaupiamos tiek nuotraukos, tiek vaikų piešiniai, atspindėtų kūrybinio proceso akimirkos, detalės.

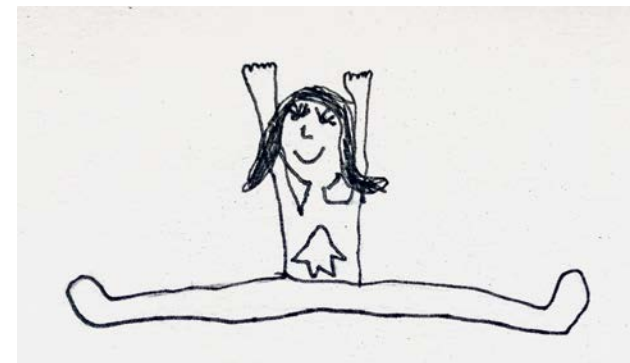

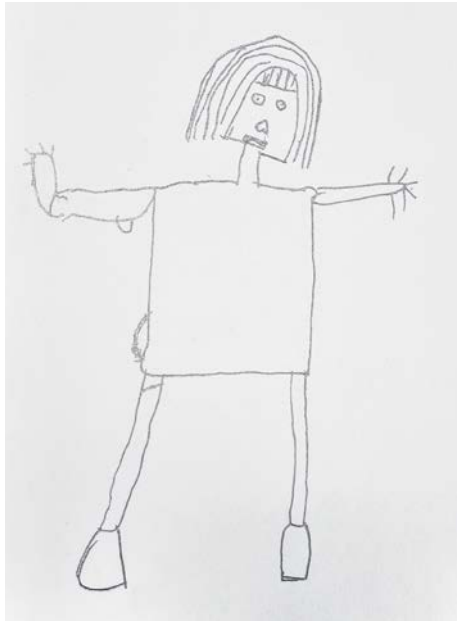

EMOCIŠKAI REIKŠMINGOS KINESTETINĖS PATIRTIES KŪRIMAS

Kaip vaiko veikla atspindi jo piešiniuose?
Ar vaikai vaizduoja tai, ką veikia su grupe? Ar piešiant kuriama tai, kas vyksta aplinkoje?

Kitu įkvėpimo šaltiniu gali tapti vaiko kinestetinė patirtis. Prieš pradėdami piešti ar lipdyti, sukurime vaikams įvairiapusių patirčių galimybes: leiskime pagulėti ant žolės arba lipti virve, šliaužti rąstu ir kt., o tik tada paskatinkime patirtį pavaizduoti norimomis priemonėmis. Tokios kinestetinės patirtys suteikia vaikų piešiniams įvairiapusių ir dinamikos. Taip vaikai suvokia žmogaus kūno padėtį judant. Tokios patirtys leidžia atsipalaiduoti, ugdo pasitikėjimą savimi ir paskatina laisvai išreikšti judesį. Taip atsiranda nestandartiniai ir netipiški kūrybiniai vaikų darbai.

4

PARODŲ RENGIMAS

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA. 6 žingsnis: apibūdina savo jausmus, nurodo juos sukėlusias situacijas ir priežastis.

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS. 5 žingsnis: geranoriškai veikia kartu su kitais vaikais, siūlydamas savo ar priimdamas grupės draugų sumanymą, fantazuodamas.

10. APLINKOS PAŽINIMAS. 4 žingsnis: pastebi pokyčius savo aplinkoje.

13. ESTETINIS SUVOKIMAS. 4 žingsnis: džiaugiasi menine veikla.

17. KŪRYBIŠKUMAS. 5 žingsnis: išradingai, neįprastai naudoja įvairias medžiagas, priemones. Lengvai sugalvoja, keičia, pertvarko savitas idėjas, siūlo kelis variantus. Džiaugiasi savitu veikimo procesu ir rezultatu.

PASIEKIMAI

ŽVILGSNIS IŠ ŠALIES

Įprasta matyti darželių erdvėse eksponuojamus vaikų kūrybinius darbus. Tai suteikia ugdymo įstai-gų erdvėms žaismingumo, rodo rimtą požiūrį į vaikų kūrybinę raišką, formuoja estetinį suvokimą. Tačiau viešojoje vietoje eksponuojami vaikų kūrybiniai darbai gali būti prilyginami surengtai parodai, todėl juos eksponuojant reikėtų atsižvelgti į tam tikrus esteti-nius reikalavimus:

- ekspozicijos paskirties nustatymas (pvz., ar ši ekspozicija yra puošybinis erdvės elementas, ar tai yra trumpalaikis vaikų darbų eksponavimas?);
- darbų estetiškas pateikimas – pasportavimas;
- individualios autorystės kortelės (metrikos) pateikimas.

Ekspozicinės erdvės gali būti įvairių rūšių: *ilgalaikės, trumpalaikės ir momentinės*.

ILGALAIKĖS PARODOS

Ilgalaikės parodos ikimokyklinio ugdymo įstaigose dažniausiai atlieka puošybinę darželių erdvių funkciją. Tokiai parodai atrinkti vaikų darbai turėtų būti įreminami ir eksponuojami tam tikrose erdvėse. Svarbu, kad ekspoziciniai rėmeliai nedominuotų, palyginti su vaikų darbais. Dėmesį ir žvilgsnį turėtume nukreipti į vaiko kūrybinį darbą, o ne į rėmelio spalvą ar formą. Puikiai tinka darbai, atlikti ant drobės. Tokios ilgalaikės vaikų darbų parodos galėtų būti rengiamos bendroje erdvėje, jos galėtų puošti sales, holus ar ugdymo įstaigų koridorius. Ekspozicija turėtų atitikti vaikų akių lygį.

TRUMPALAIKĖS PARODOS

Tokios parodos dažniausiai eksponuojamos darželio grupėse ir yra susietos su ugdymo turinio tematika. Rengiant tokio tipo parodas reikia atsižvelgti į estetinius reikalavimus. Šioms ekspozicijoms rengti nėra būtini rėmeliai, todėl rekomenduojama vaikų darbus pasportuoti.

Pasportas – tai dailės kūrinio (piešinio, raizinio, akvarelės) dalinis įrėminimas, leidžiantis sukurti spalvotą erdvę tarp darbo ir ekspozicijos pagrindo. *Svarbi pasporto funkcija* – suteikti kūrinui užbaigtumo. Pasportavimui patariame rinktis neutralių, pastelinių, pilkšvų ar rusvų atspalvių pasportus. Rekomenduojamos pastelinių tonų popierinės ar kartoninės juostelės, arba darbus siūloma eksponuoti ant vienodo dydžio ar atspalvio kartoninių lakštų ar popieriaus lapų.

Darbams pasportuoti nerekomenduojama naudoti skirtingų ir ryškių spalvų popieriaus, nes taip eksponuojamus darbus užgožia ryškių spalvų pasportas, ir jie praranda meninę prasmę.

Rengiant parodas, siūloma taikyti įvairius būdus ir priemones, siekiant estetiškai eksponuoti vaikų kūrybinius darbus.

MOMENTINĖS PARODOS (VAIKŲ DARBŲ EKSPOZICIJOS)

Momentinės vaikų darbų ekspozicijos rengiamos siekiant atskleisti vykusio proceso rezultatus (akimirkas), todėl jos gali vykti netikėčiausiose ir visiškai skirtingose darželio vietose,

tokiose kaip: pavėsinės, tvora, smėlio dėžė, namo sienos, laiptinės laiptai, suoliukai, kėdės ir kt. Rengiant tokias parodas, turėtų būti aktyviai įtraukiami vaikai. Toks įtraukimas ir aktyvi veikla ugdo ne tik estetinį vaikų suvokimą, bet ir komandinio darbo gebėjimus.

Tokiomis parodoms akimirkomis galime džiaugtis visą dieną, tačiau labai svarbu jas sutvarkyti darbo dienos pabaigoje.

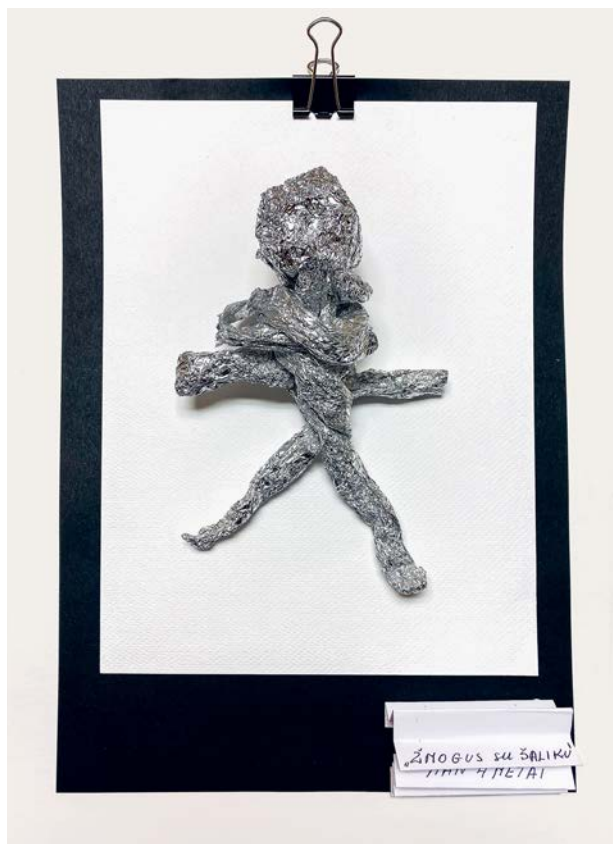

DAILĖS KŪRINIO METRIKA – „IŠTIRPUSI“ AUTORYSTĖ

Nepriklausomai nuo pasirinkto parodos tipo, kiekvienas darbas turėtų turėti asmeninę vaiko darbo kortelę.

Joje turi būti nurodytas vaiko vardas, pavardė, amžius, darbo pavadinimas ir data.

Pastebima, kad autoriaus darbo kortelė dažnai yra klijuojama ant paties vaiko darbo, arba ant jo tiesiog pedagogo ranka yra užrašomas vardas. Rekomenduojama kortelę klijuoti dešinėje darbo pusėje, ant pasporto juostelės, neuždengiant vaiko kūrybinio darbo.

Pedagogams rekomenduojame pasiruošti vienodas autorystės korteles ant pastelinio, ramaus tono popieriaus (tinkamiausia yra pasporto spalva).

Siūloma atrasti naujų, įvairių sprendimų vaikų kūrybiniam darbams eksponuoti.

5

YPATINGA ŠVENTĖ

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA. 4 žingsnis: pradeda suprasti, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas.

5. SAVIVOKA IR SAVIGARBA. 5 žingsnis: supranta, kad jis buvo, yra ir visada bus tas pats asmuo.

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS. 4 žingsnis: kartu su bendraamžiais žaidžia bendrus žaidimus.

13. ESTETINIS SUVOKIMAS. 4 žingsnis: džiaugiasi menine veikla, nori dainuoti, vaidinti, pasipuošti, gražiai atrodyti. Skirtingai reaguoja į skirtingo pobūdžio aplinką. Reaguoja į kitų žmonių nuomonę.

17. KŪRYBIŠKUMAS. 5 žingsnis: džiaugiasi savitu veikimo procesu ir rezultatu.

VIETA:
vidaus ar
lauko erdvė

FORMA:
šventinė
diena

Šventė, atributai, dėmesys draugui, dovana, paslaptis, staigmena, sveikinimas.

Lagaminas (dėžė) ar vokas, pasakos atributai, karūna ar kitokie susikurti šventės simboliai ir kt.

- Ką reiškia gimimo diena?
- Kas yra dovana?
- Kaip nustebinti draugą gimtadienio dieną?
- Kaip sukurti šventę?

ĮKVEPIANTIS IŠŠŪKIS

- Gimtadienio lagaminas, kuriame „gyvena“ gimtadienio pasaka ir gimtadienio atributai.
- Karūna ar kitas gimtadienio simbolis ir gimtadienio pasakai sekti reikalingi daiktai ar žaidimai.
- Gimtadienio atributų pasirinkimas priklauso nuo pasakos siužeto.

Siūlome pradėti pasaką paslaptینگai:

„Baltą, baltą stebuklingą rytą, kai saulė ridinėjosi dangumi...“

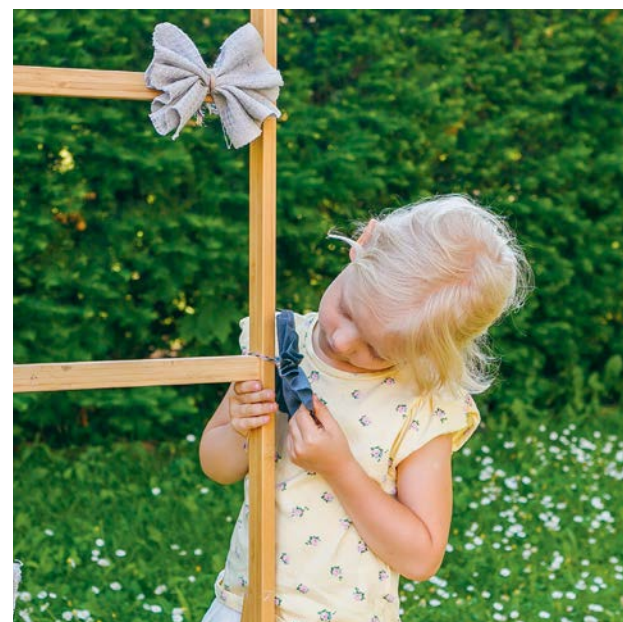

ĮTRAUKIANTIS KONTEKSTAS

Kartu su vaikais parengiama išskirtinė gimtadienio šventei skirta aplinka:

- papuošiama vaiko spintelė drabužinėje, siekiant, kad tik atvykęs į darželį vaikas pasijustų ypatingas. Tai galėtų būti staigmena, paslėpta vaiko spintelėje, ar ant spintelės durų parengtos sveikinimų kortelės, piešinėliai ir kt.;
- grupės erdvėje įkomponuojami autoriaus kėdė, gimtadienio vokas ir lagaminas (dėžė), kad visi grupės vaikai suprastų, jog ši diena yra išskirtinė ir ypatinga vienam iš grupės draugų.

PASIRENGIMO ŠVENTEI DARBAI:

- kartu su vaikais aptariamas gimtadienio pasakos siužetas ir paruošiami reikiami atributai;
- sukuriama bendra gimtadienio karūna ar kitas simbolis; po gimtadienio šventės jis padedamas į gimtadienio lagaminą (dėžę) iki kito grupės draugo gimtadienio. Siūlomos ir kiek kitokios gimtadienio karūnos idėjos – pagalvėlė, sagutis į plaukus, akiniai ir kt.;
- pedagogas atrenka kūrybinius vaiko, švenčiančio gimtadienį, darbus ir surengia

jo parodėlę netikėtose darželio (grupės) erdvėse. Taip pat gali būti eksponuojamos nuotraukos, atspindinčios kūrybinės veiklos ar bendradarbiavimo procesą;

- papuošiama vaiko spintelė, kėdė ar kiti jo daiktai;
- kaip gimtadienio dovaną siūloma pasirinkti bendrą kūrybinį darbą arba linksmi suorganizuotą procesą, atsisakant tradicinių piešinėlių knygelių (atvirukų), susegtų į vieną pluoštą.
Skubotai ruošiant dovaną, prarandama dovanojimo esmė, o pati dovana netenka išliekamosios vertės;

Dovanos idėjos

Bendras piešinys, estetiškai įrėmintas į draugų gamybos rėmelį.

Su pasakos siužetu susijęs veikėjas. Pavyzdžiui, jei sekama pasaka apie laimės arkliuką, dovanojamas bendrai sukurtas arkliukas. Jei pasaka apie jūrą, gali būti dovanojama kriauklė. Taip paprastas daiktas gali tapti dovana – dekoruotas akmenukas, „paslaptingas“ riešutas, sėkmės saga, šakelė, molinis pakabukas ir kt.

- ryte, vos atvykęs į darželį ir atvėręs grupės duris, vaikas supranta, kad ši diena jam bus išskirtinė. Jo laukia papuošta spintelė drabužinėje, parodėlė ir kt.;
- susirinkus visiems vaikams, ateina gimtadienio pasakos metas;
- vaikas, švenčiantis gimimo dieną, pakviečiamas atsisėsti į autoriaus kėdę, ir iš gimtadienio lagamino (dėžės) ištraukiama karūna ar kitas pasirinktas simbolis, kuriuo papuošiamas švenčiantysis gimtadienį;
- pedagogas seka gimtadienio pasaką, aktyviai įtraukdamas vaikus;
- kitame etape vaikai kviečiami kurti bendrą dovaną ir žaisti gimtadienio žaidimus.

KAIP PRITAIKYTI VEIKLĄ VAIKŲ ĮVAIROVEI?

- Prieš organizuojant gimtadienio šventę, kviestume pedagogus pasikalbėti su vaiku, išgirsti jo nuomonę ir lūkesčius. Tokie pokalbiai leistų organizuoti šią šventę sklandžiau. Jei vaikas nenorėtų pasipuošti gimtadienio karūna, tam tikslui siūlomi ir kiti gimtadienio šventės simboliai: pagalvėlė, akiniai, skraistė ir kt.
- Koks sveikinimas gali tapti reikšmingas ir originalus? Kokia turi būti gimtadienio daina ar ketureilis Jūsų įstaigoje ar grupėje?
- Siūloma sukurti savo dainą ar pasveikinimo ketureilį – jis originaliai papuoštų kiekvieno gimtadienio šventę.

Įprastai vaikų gimtadienio šventė apsiriboja gimtadienio tortu ir daina. Todėl leidinyje siūloma pereiti prie vertybinio šventės supratimo ir ieškoti naujoviškesnių būdų šventei organizuoti.

Šiame kontekste labai svarbi šventės estetika (dovanos rengimas, dovanojimas, aplinkos paruošimas, pasakos pateikimas ir kt.).

ŽAISMĖ IR ATRADIMAI

Rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo pedagogui sudaro:

- Vadovas pedagogui
- ***Pakylėta kasdienybė*** (iki 6 m.)

I RINKINYS (iki 3 m.)

- *Judantys laiptai*
- „Aš“ pasaulis
- *Smėlio dėžė*
- *Kalbos spintelė*
- *Atradimų takelis*
- *Korys*
- *Puodų orkestras*
- *Medžiagų dialogai*

II RINKINYS (3–6 m.)

- *Judantis pasaulis*
 - „Aš“ – matomas ir nematomas
 - *Kalbos ir knygos gelmė*
 - *Žalioji pieštukas*
 - *Energijos upė*
 - *Dėlionių kilimas*
 - *Pasaulis be sienų*
 - *Kūrybiniai dialogai*
 - *Mokymosi veidrodis*
 - *Realybių žaismė*
- Priedai knygelėms: *Judantys laiptai*, „Aš“ pasaulis, *Korys*, *Judantis pasaulis*, „Aš“ – matomas ir nematomas, *Žalioji pieštukas*, *Energijos upė*, *Dėlionių kilimas*, *Mokymosi veidrodis*, *Realybių žaismė*.

„Nepaisant nieko, leidžiama galvoti, kad kūrybingumas ar, greičiau, mokymasis ir mokymosi stebuklas gali tapti mūsų darbo stiprybe. Todėl nuolat tikimės, kad kūrybingumas taps įprastu mūsų vaikų augimo ir vystymosi kelionės palydovu.“
(Loris Malaguzzi)